

PUHE –
SUURLÄHETILÄSPÄIVÄT
TEKNOLOGINEN OMAVARAISUUS MUUTTUVASSA MAAILMASSA

Johdanto

- Arvoisa ministeri, suurlähettiläät, hyvät naiset ja herrat,
- Kiitos paljon hyvästä keskustelusta, ja mahdollisuudesta vielä avata laajemmin EU:n strategiaa etenkin teknologisen omavaraisuuden osalta.

- Eurooppa elää tällä hetkellä tulevaisuuden kannalta määriteltävää aikaa. Teknologine omavaraisuus ja siihen linkittyvät taloudelliset ja turvallisuusaspektit ovat täysin erottamattomat.
- Toimitusketjut ovat kovan paineen alla. Riippuvuudet tulevat ilmi. Kriittiset teknologiat määrittelevät enenevissä määrin ei pelkästään kansainvälisiä markkinoita mutta myös vallanjakoa. Tämän vuoksi Euroopan teknologinen omavaraisuuden rakentaminen on täysin pakollista tulevaisuudemme kannalta.

- Kuten tämänkin päivän keskustelussa tuli ilmi, Euroopan johtajuus kilpailussa tekoälystä on keskiössä tässä työssä. Euroopastahan ei puutu osaamista tai ideoita. Meillä on maailmanluokan startupeja, tutkijoita ja perinteisen teollisuuden yrityksiä. Haaste on monimutkaisempi.
- Nimittäin meidän tulee varmistaa, että Euroopan tekoälyinnovaattoreilla on parempi pääsy pääomaan, infrastruktuuriin, dataan, osaamiseen ja asiakkaisiin. Vain täten voimme mahdollistaa innovaatioiden skaalaamisen maailmanlaajuisiksi menestystarinoiksi.

- Ja tähän työhön tarvitaan laajempaa ajattelua siitä, miten teknologinen omavaraisuus voidaan laajentaa kaikkiin yhteiskuntamme kilpailukykyä rakentaviin sektoreihin.
- Siksi Euroopan komissio esitteli kesäkuussa Teknologisen omavaraisuuden paketin. Se on laajamittainen ja proaktiivinen suunnitelma siitä, miten Eurooppa voi asemoitua kansainvälisenä teknologiajohtajana.
- Paketissa esiteltiin Siruasetus 2.0, Pilven ja tekoälyn kehitysoikeus (Cloud and AI Development Act), Avoimen lähdekoodin strategia ja Digitalisaation ja tekoälyn tiekartta energialla koskien.

Teknologisen omavaraisuuden paketti

- Teknologisen omavaraisuuden paketti lähti ajatuksesta, jossa mikäli Eurooppa haluaa pysyä kilpailukykyisenä, turvallisena ja vauraana, meidän tulee katsoa missä arvoa luodaan, missä strategiset riippuvuudet syntyvät ja missä voimme politiikkakeinoin mahdollistaa laajempia yksityisiä innovaatioita ja investointeja.
- Eurooppa tarvitseekin ekosysteemitason lähestymistavan jossa yhdistetään
 - Kysyntäpuolen toimia joilla luodaan markkinoita eurooppalaiselle teknologialle;

- Tarjontapuolen toimia joilla laajennetaan EU:n kykyä tukea strategisia toimia;
 - Horisontaalisia toimia joilla voidaan parantaa laajasti kaikkien strategisten sektoreiden rahoitustilannetta
- Kysyntäpuolella tunnistamme, että sen lisäksi että voidaan tuottaa edistyineitä teknologiatuotteita ja -palveluita, meidän pitää pitää huoli siitä, että näille palveluille on myös kysyntää.

- Aiempi Siruasetus oli menestys. Nyt uudistetussa Siruasetus 2.0:ssa voimme mennä aiempaa pidemmälle ja puuttua tarkemmin eurooppalaisten sirujen arvoketjussa oleviin aukkoihin. Se tulee lisäämään kysyntää muun muassa vähentämällä luvitukseen kuluvaan aikaa ja yhdistämällä sirujen valmistajat teollisuuden keskeisimpiin toimijoihin. Se vahvistaa myös koko arvoketjua uusilla strategisilla projekteilla ja tukee teollisuuden tuotannon resilienssiä siruihin liittyviltä uhkilta.
- Tarjontapuolella paketti pyrkii lisäämään eurooppalaisia toimijoita jotka voisivat kuroa umpeen arvoketjussa olevia aukkoja.

- Pilvimarkkina Euroopassa kasvaa, mutta edelleen EU:n markkinaosuus on vain 15% (tämä luku oli vuonna 2017 29%). Siksi tähtäämme CADA:lla EU:n datakeskuskapasiteetin triplaamista 2030-2035 mennessä. Keskitymme erityisesti siihen, että datakeskukset ovat kestäviä ympäristön kannalta ja niissä hyödynnetään viimeisintä teknologiaa.
- Pyrimme CADA:lla myös harmonisoimaan datakeskusinvestointeihin liittyviä olosuhteita jäsenmaiden välillä. Tässäkin työssä keskiössä on niiden kestävyys että tehokkuus.

- Olemme esimerkiksi ehdottaneet “datakeskusten kiihdytysalueita”, joita voitaisiin perustaa jokaiseen jäsenmaahan. Tämä tarkoittaisi siis aluetta, jossa datakeskusoperaattoreilla olisi helpompi saada luvituksia, energiaa ja rahoitusmahdollisuuksia koko EU:n alueella.
- Tärkeä osa pakettia on myös Avoimen lähdekoodin strategia. EU käyttää vuodessa 264 miljardia euroa ohjelmistotuotteisiin, - pääosin Yhdysvalloista tuleviin ratkaisuihin. Tämä riippuvuus on kestämaton.

- Avoimen lähdekoodin strategialla pyrimme hyödyntämään avoimen lähdekoodin hyötyjä teknologisen omavaraisuuden vahvistamiseksi.
- Sillä mikäli haluamme rakentaa omia ”European Championeita”, meidän on pidettävä huoli että oma teknologiapinomme (tech stack) mahdollistaa tuotteiden rakentamisen eurooppalaisen teknologian varaan. Tässä avoimella lähdekoodilla on tärkeä rooli.

- Viimeinen osa pakettia on Digitalisaatio ja tekoäly energiassa -tiekartta. Pyrimme soveltamaan tekoälyä ja digitaalisia ratkaisuja esimerkiksi verkkojen optimointiin, uusiutuvien käyttöönoton vauhdittamiseen ja hukkalämmön hyödyntämiseen. Aiomme myös arvioida datakeskusten kestävyyttä, jotta ne olisivat jo lähtökohtaisesti ympäristön kannalta kestäviä.

Teknologine omavaraisuus

- Haluan vielä lopuksi tarkentaa teknologisen omavaraisuuden käsitettä. Kysehän ei ole siitä että tekisimme kaiken yksin -että erakoituisimme. Kyse ei ole myöskään protektionismista.
- Eurooppa tulee myös jatkossa olemaan avoin kumppanuuksille, investoinneille ja innovaatioille samanmielistä maista.

- Mutta samalla kun pysymme avoimena, on pidettävä mielessä, että se pitää toimia yhdessä Euroopan omavaraisuuden kanssa. Meidän tulee pystyä valitsemaan kenen kanssa toimimme, rakentamaan omia ratkaisujamme, ja hallitsemaan niitä teknologioita jota ovat kaikkein kriittisimpiä taloutemme ja yhteiskuntiemme kannalta.
- Sitä tarkoitamme teknologisella omavaraisuudella. Vapaus valita, kriittisten riippuvuuksien vähentäminen, ja kyky toimia omien arvojemme mukaisesti.

Rahoituksen tarve.

- Mutta teknologista omavaraisuutta ei tietenkään ratkaista pelkällä regulaatiolla. Ei riitä että asetamme lainsäädännöllisiä kehyksiä ja annamme asetuksia. Kyse on pitkälti siitä, miten hyvin saamme tämän jalkautettua yrityksiimme ja julkishallintoihimme. Kyse on investoinneista.
- Sillä pelkästään tässä paketissa esitettyjen aloitteiden investointitarve on jopa 450 miljardia vuoteen 2036 mennessä.
- Julkinen rahoitus ei riitä kattamaan tätä tarvetta yksin.

- Mikäli haluamme olla johtaja tekoälyssä, pilvessä, puolijohteissa, kvantissa tai seuraavan sukupolven verkoissa,, tarvitsemme paljon laajempaa yksityisen pääoman, erityisesti osakepääoman mobilisointia näiden laajojen strategisten projektien rahoittamiseksi.
- Siksi komissio on käynnistänyt nyt konsultaation jäsenmaiden, Euroopan investointipankin ja muiden sidosryhmien kanssa parhaista tavoista perustaa ns. “European tech equity capacity”.
- Uskomme että tämä tulee olemaan merkittävä mahdollistaja teknologisen omavaraisuuden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Loppusanat

- Arvoisa ministeri, suurlähettiläät, hyvät naiset ja herrat,
- Muuttuvassa maailmassa meillä ei ole Euroopassa varaa hidastaa vauhtia teknologisessa kehityksessä. Päätökset joita teemme tänään vaikuttavat merkittävässä määrin Euroopan tulevaisuuteen ja asemaan maailmassa.
- Tälle komissiolle ja minulle henkilökohtaisesti Euroopan teknologinen omavaraisuus on kärkiprioriteetti. Suomi on tässä työssä myös erittäin aktiivinen ja Suomella on mielestäni paljon voitettavaa.

- Tarvitsemme Euroopan jossa yrityksen perustaminen ja skaalaaminen on huomattavasti helpompaa. Jossa turhaa byrokratiaa on vähemmän. Euroopan, jolla on vahva asema maailmanlaajuisessa teknologiakilpailussa sirujen valmistusketjusta ohjelmistopalveluihin.
- Kilpailu teknologioista on käynnissä – ja Euroopalla on kaikki mitä siinä tarvitaan. Nyt on syytä tarttua toimeen.
-